Voorzitter,

Er ligt een sluitende begroting voor ons en dat is geen vanzelfsprekendheid. Daarvoor verdient het college én alle betrokken medewerkers een groot compliment. Het uitblijven van het zogeheten ravijnjaar helpt, maar tegelijk laat de septembercirculaire zien dat we scherp moeten blijven en bewuste keuzes moeten blijven maken.

Een begroting gaat niet alleen over cijfers, maar over visie. Over wat we met onze middelen doen en waar we als stad naartoe willen. Wij investeren wat de Jongerenpartij Heerlen betreft in het Heerlen van vandaag, morgen én de toekomst: een stad waar jongeren kansen krijgen, gezinnen zich thuis voelen en iedereen zich trots kan voelen om hier te wonen.

Heerlen verandert zichtbaar in positieve zin. We zien het, we horen het, en we waarderen het. Er wordt gebouwd aan de toekomst, letterlijk en figuurlijk en projecten zoals onderaan de Promenade laten zien welke richting we op gaan. Tegelijkertijd is er nog veel werk te doen, vooral in onze wijken en in het centrum. Die verandering kost tijd en we weten dat er nog grote ontwikkelingen aankomen. Maar wij zijn vastbesloten door te pakken. Want Heerlenaren verdienen dat.

Iedereen die wil meedoen, jong of oud, starter of student, moet de kans krijgen om bij te dragen aan onze stad. Dat maakt Heerlen sterk, inwoners die elkaar vooruithelpen. Het beeld van Heerlen als stad van negatieve lijstjes moet dan nu ook echt verleden tijd zijn. Wij zien juist vooruitgang en potentieel. Daarom roepen wij het college op om het nieuwe kabinet aan zijn beloftes te houden en te blijven investeren in die potentie. Heerlen denkt niet meer in krimp, maar in kwalitatieve groei, in trots en in toekomst. Dat vraagt ook om een overheid die met ons meebeweegt en investeert. Tegelijkertijd realiseren we ons dat niet alles tegelijk kan en dat duidelijke keuzes nodig blijven om tot concrete resultaten te komen.

Een van de grootste opgaven blijft wonen. De ambities zijn helder, maar het tempo moet omhoog. Wij pleiten voor versnelling van plannen en stevige woningbouw in alle wijken en in diverse prijsklassen, zoals vastgelegd in het Woonfundament en de woonvisie. We onderschrijven de ambities van de Woondeal en Limburg Centraal, maar zien ook grote opgaven in de stadsdelen. De komende jaren moeten duizenden woningen worden toegevoegd en er ligt een forse renovatieopgave. Woningcorporaties hebben toegezegd alle rode labels uiterlijk binnen drie jaar aan te pakken, daar houden wij ze aan. Ook particuliere woningeigenaren verdienen ondersteuning bij verduurzaming en passend maken van hun woningen.

Al deze ambities vragen ook om uitvoeringskracht. Wij willen voorkomen dat projecten vertragen door gebrek aan capaciteit, zoals we eerder hebben gezien bij bijvoorbeeld de intaketafel voor woningbouw initiatieven. Kan het college ons verzekeren dat dit nu en voor de toekomst goed is geborgd? Daarnaast vinden wij dat startersleningen beschikbaar moeten blijven, en dat met Grip op Wonen en de Parkstadwet eindelijk meer regie ontstaat op wie hier komt wonen, en dat we actief inzetten op het aantrekken en vasthouden van mensen die hier werken. Wonen gaat verder dan stenen, investeren in woningen betekent investeren in buurten, veiligheid, groen en ontmoeting.

Dit alles vraagt om een lange adem en diezelfde lange adem is ook nodig in Heerlen-Noord. Niet als tegenstelling tussen Noord en Zuid, maar met het besef dat de meest urgente opgaven prioriteit verdienen, zowel in middelen als in uitvoering.

Heerlen-Noord is namelijk geen probleemgebied maar een kans. Een kans om generaties vooruit te helpen en achterstanden in te halen. Mede dankzij het Nationaal Programma Heerlen-Noord gaan meer kinderen naar de peuteropvang, hebben scholen verrijkte programma's, worden woningen in Vrieheide opgeknapt en zijn honderden inwoners via de Bovengrondse Vakschool aan het werk. Dit is geen project, maar een beweging van lange adem. De basis staat en de eerste resultaten zijn zichtbaar. Nu vasthouden, versnippering voorkomen en doorgaan met bewoners en partners.

Dan ons onderwijs. Onderwijs vormt de basis voor onze toekomst. Wij ondersteunen de grote investeringen van ruim €75 miljoen in de vervanging en renovatie van onze schoolgebouwen, vooral in de wijken. Scholen zoals De Schakel, De Vlieger en De Regenboog kunnen aanjagers voor wijkvernieuwing zijn. De ontwikkeling van onderwijs in het centrum en de komst van de

Universiteit Maastricht naar Heerlen bieden een enorme kans. Samen met de OU, Zuyd, RWTH en Vista ontstaat een krachtig kenniscluster voor alle opleidingsniveaus. Wij willen dat deze unieke kans om talent op te leiden én in Heerlen te houden volledig benut wordt. Daarom vragen wij hoe het college de komst van de UM dit jaar concreet gaat verankeren, en hoe de raad wordt meegenomen in de voortgang van de grote onderwijshuisvestingsopgave die op ons afkomt.

Ook onze economie verandert snel. Technologie, kunstmatige intelligentie en robotisering bepalen steeds meer hoe we leven en werken. Heerlen moet hierin vooruitlopen door slim te verbinden wat we hebben. De ligging in de grensregio, de kennisinstellingen en innovatieve bedrijven bieden kansen om jongeren klaar te stomen voor de banen van morgen en ondernemers te helpen groeien. Heerlen kan hierin vooroplopen door niet af te wachten maar zelf het verschil te maken.

Tegelijk verdient het sociaal domein blijvende aandacht. De jeugdzorg staat onder druk. De lumpsumevaluatie laat zien dat er nog onvoldoende grip is op middelen en resultaten. Dat moet anders. Jeugdzorg is mensenwerk. Wij vragen het college om de aanbevelingen uit het rapport uit te voeren en resultaten zichtbaar te maken in deze begroting.

Een ander belangrijk thema voor onze stad zijn onze verenigingen en evenementen. Heerlen leeft dankzij haar verenigingen.
Sportclubs, fanfares, scoutinggroepen, buurtverenigingen en onze rijke carnavalstraditie vormen het sociale hart van onze stad. Zij geven jongeren kansen, brengen mensen samen en versterken buurten. Via Heel Heerlen Beweegt en het Sportakkoord investeren we in jeugd, breedtesport, talentontwikkeling en gezondheid. We investeren in sportvoorzieningen zoals sportcomplex Varenbeuk en toekomstbestendige sportaccommodaties in bijvoorbeeld Heerlen-Noord. Grote evenementen zoals Limburgs Mooiste, wintertijd en bijvoorbeeld Aod op Nuj blijven we ondersteunen, en er wordt gekeken naar nieuwe initiatieven. Carnaval is geen feest maar erfgoed, gedragen door vrijwilligers die onze stad kleur en verbinding geven. Zij verdienen onze waardering en steun. Een stad met actieve verenigingen is een sterke stad.

Daarom vinden wij het belangrijk dat grote jaarlijks terugkerende evenementen, die aantoonbaar bijdragen aan de uitstraling, economie en

verbinding in onze stad, toekomstzekerheid krijgen. Deze evenementen, die inmiddels deel zijn van het DNA van Heerlen, verdienen een stabiele basis.

Wij stellen daarom voor dat het college onderzoekt hoe we met deze organisaties meerjarige samenwerkingsafspraken kunnen maken, inclusief een passende indexatie, zodat zij niet elk jaar opnieuw hoeven te starten aan de subsidie-tekentafel. Dat geeft rust, ruimte voor kwaliteit en zorgt dat Heerlen kan blijven bouwen aan evenementen die mensen verbinden, bezoekers trekken en onze stad op de kaart zetten. Hiervoor dienen we de motie meerjarige afspraken terugkerende evenementen Heerlen in.

Dan ten aanzien van het raadsvoorstel.

U heeft in onze eerdere vragen en in ons stemgedrag kunnen zien dat wij achter de renovatie en investeringen in de Rijksmonumenten van de Royal Filmhub en het Romeins Museum staan. Ook nu wordt gevraagd om een aanvullende ophoging van het budget. Dat begrijpen wij, en zullen dat ook steunen.

Tegelijkertijd willen wij een belangrijke zorg uitspreken. Wij willen voorkomen dat er middelen worden verschoven richting het beoogde zwembad in de kerk. In u beantwoording zien wij nog ruimte ontstaan om budgetten tussen centrumprojecten te verschuiven, en dat vinden wij op dit moment niet wenselijk. Wat ons betreft is het verstandig eerst de twee projecten die nu prioriteit hebben zorgvuldig en met focus op te pakken en daarnaast de aandacht te richten op de andere grote ambities die in uitvoering zijn, zoals onderwijs naar het centrum en de woningbouwopgave.

Daar komt bij dat wij als stad weer geconfronteerd zijn met oplopende en moeilijk beheersbare kosten rondom exploitatie, ondanks forse investeringen in verduurzaming. Zo bereikte ons afgelopen week nog een noodsignaal van Sportfondsen, de beoogde uitbater van het Centrumbad, dat de energiekosten van het zwembad in Hoensbroek opnieuw tot een aanzienlijk tekort leiden van €200.000 per jaar. Dat maakt dat wij reëel moeten blijven over toekomstige risico’s.

Zijn er vergelijkbare risico’s bij een zwembad in de kerk? We vragen het college daarom om een duidelijke toezegging dat er voorlopig geen verdere kosten worden gemaakt voor dit project, zodat we niet voorbij een punt komen waarop terugkeren lastig wordt, terwijl er op tal van andere terreinen ook

grote investeringen nodig zijn. Er is al ruim een half miljoen aan voorbereidende kosten opgegaan. Gezien de vele opgaven in onze wijken, onze centra en onze voorzieningen lijkt het ons verstandig om de definitieve besluitvorming niet te overhaasten. Het is ook een kwestie van bestuurlijke zorgvuldigheid om dit vraagstuk eerlijk mee te geven aan de volgende bestuursperiode, die hier een integrale afweging over kan maken.

En dan tot slot, voorzitter, keren wij terug naar één van de belangrijkste punten in dit raadsvoorstel: Hoensbroek.

Hoensbroek verdient een stevige plek in deze begroting en in onze toekomst. Het is een trotse kern met sterke verenigingen, ondernemerschap en veerkracht. De plannen voor Hoensbroek-Centrum zijn omgezet in concrete actie, ondersteund met €5 miljoen om zichtbare eerste stappen te zetten en het fundament te leggen voor nieuwe woningen, een compacter winkelgebied en verkenning van een cultureel centrum op het Gebrookerplein. Ondernemers doen mee, bewoners doen mee en de gevelsubsidie maakt straks het centrum aantrekkelijker en herkenbaarder. Ook de Reuring-regeling wordt structureel ingezet voor Hoensbroek zodat lokale energie ruimte krijgt. Hoensbroek is geen bijlage bij Heerlen, het is één van de gezichten van onze stad. We bouwen door, voor een levendig centrum, nieuwe woningen en een fijne plek om te wonen.

Afsluitend voorzitter, Heerlen staat er beter voor dan vaak wordt gedacht. Wij kiezen ervoor om vooruit te kijken, met vertrouwen, ambitie en lef. We steunen de koers, maar blijven scherp op uitvoering, tempo en heldere keuzes. De vragen die wij indienen spreken voor zich en zijn bedoeld om deze begroting nog sterker te maken en onze gezamenlijke ambitie te versnellen.

Samen bouwen we aan een Heerlen waar iedereen kan groeien, meedoen en trots op kan zijn.

Tot zo ver onze eerste termijn!

Aanvullende vragen Jongerenpartij Heerlen

Jeugdzorg

- Hoe vertaalt het college de aanbevelingen uit het rapport met betrekking tot de Lumpsum financiering naar beleid en is dit merkbaar in de begroting?
- Waarom stijgen de jeugdzorgkosten (binnen het kernthema) van 59 naar 74 miljoen euro in één jaar?
- En waarom worden budgetten uit sociale basisvoorzieningen verschoven richting jeugdzorg?

Onderwijs

We hebben vooraf schriftelijke vragen gesteld over het realisme van de planning van de vervanging van de basisscholen. Er zijn nog geen concrete ontwerpen of vergunningen bekend. Daarom vragen wij het college:

- Hoe realistisch is dan het begrote tijdspad?
- Zijn belemmeringen zoals netcongestie en bezwaar en beroep voldoende ingecalculeerd?
- Wanneer worden we als raad concreet meegenomen in de voortgang?
- En zijn groene en beweegvriendelijke schoolpleinen standaard onderdeel van de plannen?

We zijn positief over de komst van de Universiteit Maastricht naar ons centrum.

- Op welke termijn kan het college concrete afspraken met de universiteit Maastricht met ons delen?

Parkstadwet

Hoewel het college al per 1 januari miljoenenvoordelen incalculeert op basis van de Parkstadwet, geven de antwoorden op de vragen nog geen duidelijkheid over de effectiviteit op korte termijn. Daarom stellen wij de volgende vragen:

- Hoe realistisch is de verwachting van 200 minder bijstandsgerechtigden per jaar vanaf 1 januari?
- Welke directe invloed heeft het college per 1 januari op:
    - De instroom van statushouders
    - Nareizigers
    - Samenwonenden die bijstand aanvragen
    - Mensen die in zorginstellingen gaan wonen
- Hoe voorkomt het college dat problemen slechts worden verschoven binnen de stad?
- Waarom is er nog onvoldoende zicht op de soort instromers van buiten Parkstad het betreft en hoe gaat het college dit verbeteren?
- Hoe wordt gemonitord of de gewenste beperking van instroom daadwerkelijk wordt gerealiseerd en kunt u een update voor maart 2026 toezeggen?
- Is het niet te optimistisch om deze besparing al volledig mee te nemen in de begroting van 2026 en noopt u dat niet om terughoudender te zijn voor de korte termijn?

Gemeentelijk vastgoed

U geeft aan dat alle te verkopen gronden en panden in het uitvoeringsprogramma gemeentelijk vastgoed meegenomen worden.

- Wanneer krijgen wij inzage in het uitvoeringsprogramma.

Aanstaande investeringen - Septembercirculaire

Uit de beantwoording van het college van onze vragen blijkt dat er in deze begroting geen rekening gehouden is met snel naderende (forse) investeringsbesluiten. Dit tegen de achtergrond van de aanstaande noodzakelijke investeringen of besluiten in het Herle college, Grotius/Vrije School, de universiteit Maastricht en de diverse focuswijken en herstructureringsprojecten (zoals eerder bij Slakhorst aan de orde geweest). Ook kan het college (nog) geen duidelijkheid verschaffen over de bestuurlijke planning van deze periode.

- Is het college van plan om deze bestuursperiode nog met voorstellen naar de raad te komen die een forse investering vergen? En zo ja welke zijn dit?
- Is er volgens u voldoende ruimte om de komende periode nog verantwoord financiële handelingsvrijheid te hebben bijvoorbeeld via de voordelen die de septembercirculaire op heeft geleverd?